Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000042

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-01-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: 14.03.2024 р., № 40-к/тр

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Христецька Марія Володимирівна
2. MARIIA KHRYSTETSKA

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2336-3889

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 101

Назва наукової спеціальності: Екологія

Галузь / галузі знань: природничі науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 101-Екологія

Дата захисту: 20-02-2024

Спеціальність за освітою: Еколог

Місце роботи здобувача: Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 4390

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 37.27

Тема дисертації:

1. Природоохоронний моніторинг і реабілітація гідроекосистем Шацького національного природного парку
2. Environmental monitoring and rehabilitation of hydroecosystems of Shatskyi National Nature Park

Реферат:

1. Дисертаційну роботу присвячено вивченню екологічного стану гідроекосистем та оптимізації їх збереження на прикладі Шацького національного природного парку (Волинська область, Україна). Актуальність роботи полягає в обґрунтуванні впровадження активних заходів охорони шляхом ренатуралізації гідроекосистем Шацького НПП – унікального природоохоронного об’єкта європейського масштабу, розташованого на Головному Європейському вододілі басейнів Чорного та Балтійського морів. Шацький національний природний парк є унікальним поєднанням водно-болотних, лісових, лучних та озерних екосистем поліського типу, через що входить до світової природоохоронної мережі і є частиною Транскордонного біосферного резервату «Західне Полісся». З урахуванням наявних даних та власних результатів моніторингових досліджень встановлено, що сучасний екологічний стан території Шацького НПП потребує оптимізації функціонування водних екосистем та збереження їх водогосподарських

можливостей у комплексі з природоохоронними заходами, для чого необхідне створення системи моніторингу для управління водними ресурсами та забезпечення контролю за використанням природних вод. Водні ресурси Шацького НПП представлені поверхневими водами: озерами, річками, болотами, ставками, меліоративними каналами; ґрунтовими та підземними водами. Озерні комплекси Шацького НПП мають різне генетичне походження (льодовикове, карстове), змішане живлення (атмосферні опади, поверхневий і підземний стоки), водно-болотні комплекси згідно зі своїми фізико-географічними умовами входять до міжнародного переліку; природні об'єкти розміщені в конкретних функціональних зонах, тому для їх охорони необхідно проведення комплексу природоохоронних заходів. Тісний взаємозв'язок напірних, ґрунтових та поверхневих вод дає змогу зробити висновок про те, що порушення хоча б одного компонента водного режиму спричинює деформацію режиму і балансу всіх складових водної екосистеми; озерні екосистеми перебувають у тісному гідравлічному зв'язку. Водні ресурси об'єднують усі галузі господарства території Шацького НПП, тому створення інтегрованого управління слід розглядати, як найважливіше завдання парку як частини природно-заповідного фонду. Управління водними ресурсами території Шацького НПП повинно базуватись на основі комплексного моніторингу усіх складових (екологічної, економічної, соціальної), від яких залежить формування, перерозподіл та збереження поверхневих та підземних вод, водокористування й водоспоживання кожної конкретної території. З огляду на екологічну безпеку та забезпечення сталого розвитку території Шацького НППП, здійснення постійного моніторингу стану водних ресурсів є одним із важливих природоохоронних завдань.

2. The dissertation is devoted to the study of the ecological state of hydroecosystems and the optimization of their conservation, using the example of Shatsk National Nature Park (Volyn Oblast, Ukraine). The relevance of the study lies in substantiating the implementation of active conservation measures through the renaturalization of hydroecosystems within Shatsk National Nature Park – a unique conservation area of European significance located on the Main European Watershed between the basins of the Black and Baltic Seas. Shatsk National Nature Park is a unique combination of waterlogged, forested, meadow, and lake ecosystems characteristic of the Polesie region. Due to this distinctive composition, the park is included in the global conservation network and forms part of the Transboundary Biosphere Reserve "Western Polesie". Taking into account the available data and our own monitoring research results, it has been determined that the current ecological condition of Shatsk National Nature Park requires optimization of the functioning of water ecosystems and the preservation of their hydrological capabilities. This optimization should be implemented in conjunction with conservation measures, necessitating the establishment of a monitoring system for the management of water resources and ensuring control over the utilization of natural waters. The water resources of Shatsk National Nature Park consist of surface waters, including lakes, rivers, swamps, ponds, drainage channels, as well as ground and underground waters. The lake complexes within Shatsk National Nature Park have diverse genetic origins (glacial, karstic) and receive mixed nourishment from atmospheric precipitation, surface runoff, and groundwater. Waterlogged complexes, based on their physiogeographic conditions, are included in international lists, and the natural objects are located in specific functional zones. Therefore, the conservation of these resources requires the implementation of a comprehensive set of conservation measures. The close interrelation among artesian, groundwater, and surface waters allows us to conclude that the disturbance of even one component of the water regime results in the deformation of the entire regime and balance of all components of the water ecosystem. Lake ecosystems are intricately linked through hydraulic connections. The water resources unite all sectors of the economy within the territory of Shatsk National Nature Park. Therefore, the establishment of integrated management should be considered a crucial task for the park as part of the natural conservation fund. The management of water resources within the Shatsk National Nature Park should be based on a comprehensive monitoring approach that encompasses all relevant components – environmental, economic, and social. These components collectively influence the formation, redistribution, and preservation of surface and underground waters, as well as the water use and consumption patterns specific to each particular area. Considering the ecological safety and ensuring the sustainable development of the Shatsk National Nature Park territory, the continuous monitoring of the state of water resources stands out as one of the crucial environmental conservation

tasks.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Fedoniuk V., Khrystetska M., Fedoniuk M., Merlenko I., Bondarchuk S. Shallowing of the Svityaz Lake in the context of regional climate change. Journal of Geology, Geography and Geoecology. 2020. 29 (4). 673-683.
- Христецька М.В. Якість води озера Світязь за вмістом хімічних елементів під впливом антропогенного навантаження. Екологічні науки. 2023. 47(2). С. 83-91.
- Коніщук В.В., Христецька М.В. Екологічна оцінка евтрофікації озер біосферного резервату «Шацький». Агроекологічний журнал. 2023. №3. С. 62-70.
- Чорнобров О.Ю., Христецька М.В. Лісівничо-екологічні особливості розподілу запасів поваленої мертвої деревини у лісових екосистемах Канівського Придністров'я. Агроекологічний журнал. 2023. № 4. С. 53-64.
- Shumygai I.V., Mudrak O.V., Konishchuk V.V., Mudrak H.V., Khrystetska M.V. Ecological monitoring of water bodies in Central Polissya (Ukraine). Ukrainian Journal of Ecology. 2021. 11(2). 68-75.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: № ДР 0116U004064 № ДР 0121U108822

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коніщук Василь Васильович

2. VASYL KONISHCHUK

Кваліфікація: д. б. н., професор, 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4115-5642

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яцюк Михайло Висильович
2. Mykhailo V. Yatsiuk

Кваліфікація: к.геогр.н., 11.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5535-715X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 01018947

Місцезнаходження: вул. Васильківська, буд. 37, Київ, 03022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бєдункова Ольга Олександрівна
2. Olha O. Biedunkova

Кваліфікація: д.б.н., професор, 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4356-4124

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет водного господарства та природокористування

Код за ЄДРПОУ: 02071116

Місцезнаходження: вул. Соборна, буд. 11, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дем'янюк Олена Сергіївна

2. Olena Demyanyuk

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, член-кор., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4134-9853

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шершун Микола Харитонович
2. MYKOLA K. SHERSHUN

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1513-3880

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Ткач Євгенія Дмитрівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Ткач Євгенія Дмитрівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Гаврилюк Лілія В'ячеславівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна